

ŠVEDSKA NOVČANA POMOĆ ZA ŠKOLOVANJE U SLUČAJU OBRAZOVANJA U ŠVEDSKOJ

za vas koji ste strani državljanin

CSN FAKTABLAD BOSNISKA/KROATISKA/SERBISKA

Informacije sadržane u ovom informativnom listu važe od 1. jula 2010. god.

Ovde možete pročitati o tome koji strani državljani mogu da ostvare osnovno pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje (đačka novčana pomoć i novčana sredstva za školovanje) u slučaju obrazovanja u Švedskoj. U ovom informativnom listu izraz državljanin EU označava državljanina druge zemlje članice EU/EEA ili Švajcarske. Imajte u vidu da ove informacije imaju opšti karakter i ne predstavljaju zakonski tekst.

Pošto podnesete zahtev za švedsku novčanu pomoć za školovanje, CSN će ispitati da li možete prema švedskim odredbama ostvariti osnovno pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje ili da li prema pravu EU možete biti izjednačeni sa švedskim državljaninom.

Ako CSN donese odluku da vam odobri osnovno pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje ili da vas, u skladu sa pravom EU, izjednači sa švedskim državljanima, ispitaćemo, takođe, da li ispunjavate ostale uslove (npr. uslove u pogledu ekonomije, obima obrazovanja i uspeha u školovanju).

Osim toga, proverićemo da li obrazovanje za koje podnosite zahtev daje pravo na novčanu pomoć za školovanje.

KO MOŽE OSTVARITI PRAVO PREMA ŠVEDSKIM ODREDBAMA?

Po pravilu, CSN vam može odobriti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje samo ako ste se u Švedsku doselili iz nekog drugog razloga, a ne radi obrazovanja. Ako ste strani student, svoje obrazovanje finansirate sami.

Mogućnost ostvarenja osnovnog prava na švedsku novčanu pomoć za školovanje imate samo ako ste uvedeni u matičnu evidenciju stanovništva Švedske i ispunjavate zahteve iz nekog od sledećih odeljaka:

Vi koji imate stalnu dozvolu boravka

Ako vam je Državni zavod za migracije odobrio stalnu dozvolu boravka (PUT), možete ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje. To pravo možete ostvariti najranije od nedelje u kojoj vam je odobrena stalna

dozvola boravka. CSN može odstupiti od zahteva o posedovanju stalne dozvole boravka ako imate dete sa švedskim državljaninom i oboje zajedno živite u Švedskoj. U tom slučaju je takođe neophodno da imate važeću dozvolu boravka koja je odobrena na osnovu porodične veze sa tim švedskim državljaninom.

Vi koji imate status izbeglice u Švedskoj

Ako je Državni zavod za migracije doneo ocenu da ste izbeglica ili lice kojem se priznaje potreba za zaštitom, ili ako ste dozvolu boravka dobili na osnovu okolnosti koje u naročitom smislu iziskuju saosećajnost, možete ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje. Ako ste tražilac azila, nemate pravo na novčanu pomoć za školovanje.

Vi koji imate pravo boravka i trajnu vezu u Švedskoj

Ako imate pravo boravka i trajnu vezu u Švedskoj, možete ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje. Pravo boravka imate, po pravilu, ako ste.

- državljanin EU
- državljanin zemlje izvan područja EU i posedujete boravišnu karticu koju ste dobili kao srodnik državljanina EU

Trajna veza postoji ako u Švedskoj radite najmanje dve godine sa najmanje pola radnog vremena. Uz to se takođe zahteva da u tom periodu živite u Švedskoj. Pod rad se svrstava sledeće:

- zaposlenje u Švedskoj
- rad u sopstvenom preduzeću registrovanom u Švedskoj
- briga o sopstvenom detetu starosti ispod deset godina
- nezaposlenost prijavljena švedskom Zavodu za zapošljavanje
- učestvovanje u obrazovanju za potrebe tržišta rada
- pohađanje nastave švedskog jezika za useljenike (sfi) ili pohađanje nastave švedskog jezika do nivoa osnovne škole
- vreme tokom koga ste primali naknadu zbog oštećenja zdravlja, naknadu vezanu za aktivnost ili slično.

Vreme rada se računa od dana kada se poslednji put došli u Švedsku u nameri da živite ovde.

Vi koji ne ispunjavate uslov u pogledu dvogodišnjeg rada možete ipak ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje u Švedskoj ako živite zajedno i u braku ste sa švedskim državljaninom. To isto važi i za vas koji ste u vanbračnoj zajednici sa švedskim državljaninom. Pri tome je takođe neophodno da najmanje dve godine zajedno živite u Švedskoj. Može se prihvatiti i kraći vremenski period ako najmanje godinu dana živite u Švedskoj a najmanje tri godine izvan Švedske ili ako imate zajedničko dete.

Mogućnost ostvarenja prava na švedsku novčanu pomoć za školovanje imate i ako živite zajedno i u braku ste sa stranim državljaninom. To isto važi i za vas koji ste u vanbračnoj zajednici sa stranim državljaninom. Pri tome je takođe neophodno da najmanje dve godine zajedno živite u Švedskoj i da vaš suprug/supruga ili vanbračni drug ima prema švedskim odredbama pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje. Ako imate zajedničko dete, može se prihvatiti i kraći vremenski period.

Vi koji ste u vreme dolaska u Švedsku imali manje od 20 godina

Ako ste u vreme kada ste došli u Švedsku u nameri da živite ovde imali manje od 20 godina, možete ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje ako ispunjavate neki od sledećih uslova:

- imate pravo boravka u Švedskoj (vidi odeljak "Vi koji imate pravo boravka i trajnu vezu u Švedskoj")
- vi i vaš roditelj imate važeću dozvolu boravka odobrenu na osnovu porodične veze sa licem koje živi u Švedskoj
- imate smeštaj u porodičnom prihvatilištu ili instituciji na osnovu odluke švedskog organa
- imate, na osnovu odredbi Zakona o odnosima roditelja i dece /föräldrabalken/, posebno postavljenog vršioca roditeljskog prava.

Kada je reč o vama koji imate manje od 20 godina i koji pohađate srednju školu, CSN ima mogućnost da vaš zahtev za đačku novčanu pomoć prosledi Blagajni socijalnog osiguranja, koja zatim ispituje da li će se sprovesti postupak usklađivanja porodičnih primanja sa drugim zemljama EU/EEA ili Švajcarskom.

KO MOŽE BITI IZJEDNAČEN SA ŠVEDSKIM DRŽAVLJANINOM PREMA PRAVU EU?

Ako ne postoji mogućnost da osnovno pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje ostvarite prema švedskim odredbama, možete, u pojedinim slučajevima, a prema pravu EU, biti izjednačeni sa švedskim državljaninom. To znači da je za dobijanje novčane pomoći za školovanje neophodno da ispunite iste zahteve kao i švedski državljanin.

Sa švedskim državljaninom možete biti izjednačeni ako ispunjavate uslove iz nekog od sledećih odeljaka:

Vi koji radite ili ste radili u Švedskoj

Ako ste državljanin EU možete, pod određenim uslovima, ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje za vreme dok radite ili vodite preduzeće u Švedskoj. Međutim, od vas se takođe zahteva da ste već pre početka školovanja pripadali kategoriji radnika migranta ili samostalnog preduzetnika u Švedskoj. Osim toga, neophodno je da radite dok traje školovanje. Da bi se rad za vreme školovanja mogao uzeti u obzir, ne smete imati isuviše nizak broj radnih sati u nedelji.

Vi čiji je rad u Švedskoj prestao možete, u nekim slučajevima, zadržati status radnika migranta ili samostalnog preduzetnika u Švedskoj. Po pravilu, taj status možete zadržati određeno vreme ako ispunjavate neku od sledećih tačaka:

- postoji sadržajna veza između vašeg rada u Švedskoj i obrazovanja za koje ste podneli molbu i koje spada u stručna obrazovanja
- prestali ste da radite u Švedskoj iz razloga što ste privremeno, zbog bolesti ili nesrećnog slučaja, sprečeni za rad
- dobili ste otkaz sa radnog mesta u Švedskoj i prijavljeni ste kao tražilac zaposlenja na švedskom Zavodu za zapošljavanje.

Da bi se vaš rad mogao uzeti u obzir, neophodno je da imate ili da ste imali zaposlenje ovde. U pogledu obima rada, zahteva se da rad nije trajao isuviše kratko vreme ili da nemate isuviše mali broj radnih sati u nedelji.

Da bi se vaš rad u svojstvu samostalnog preduzetnika u Švedskoj mogao uzeti u obzir, neophodno je da posedujete poreski list za preduzetnike (F-skattsedel) i da je Vaše preduzeće registrovano kod Poreske uprave Švedske. U pogledu obima rada u preduzeću, zahteva se da rad nije trajao isuviše kratko vreme ili da nemate isuviše mali broj radnih sati u nedelji.

Vi koji ste srodnik EU državljanina koji radi u Švedskoj

Ako ste srodnik državljanina EU (ne računa se švedski državljanin) koji je radnik migrant ili samostalni preduzetnik u Švedskoj, možete biti izjednačeni sa švedskim državljaninom. U kategoriju srodnika spada suprug, supruga, vanbračni drug i dete ispod 21 godine, a u pojedinim slučajevima i starija deca ako su za svoje izdržavanje zavisna od roditelja. Ako ste srodnik, ne morate biti i državljanin EU. Vi koji živite zajedno i u braku ste sa švedskim državljaninom ili vi koji ste u vanbračnoj zajednici sa švedskim državljaninom, ne spadate u ovom kontekstu u kategoriju srodnika državljanina EU, iz razloga što švedski državljanin u normalnim slučajevima nije migrant u svojoj sopstvenoj zemlji.

Vi koji imate stalno pravo boravka u Švedskoj

Vi koji ste državljanin EU možete biti izjednačeni sa švedskim državljaninom ako imate stalno pravo boravka (PUR) u Švedskoj. Stalno pravo boravka imate, po pravilu, vi koji najmanje pet godina neprekidno legalno živite u Švedskoj. Zahtev za izdavanje potvrde o stalnom pravu boravka podnosi se Državnom zavodu za migracije. Mogućnost izjednačenja sa švedskim državljaninom imate i ako niste državljanin EU, ali ste srodnik, odnosno suprug, supruga, vanbračni drug ili dete državljanina EU (ne računa se švedski državljanin), a pod uslovom da vam je Državni zavod za migracije izdao karticu o stalnom boravku.

Vi koji imate status lica sa stalnim nastanjenjem

Ako ste državljanin zemlje izvan područja EU/EEA možete u slučaju obrazovanja u Švedskoj biti izjednačeni sa švedskim državljaninom. Uslov je da Vam je Državni zavod za migracije odobrio status lica sa trajnim nastanjenjem u Švedskoj, ili da ste status lica sa trajnim nastanjenjem stekli u nekoj drugoj zemlji EU/EEA i na osnovu toga dobili dozvolu boravka u Švedskoj.

KAKO SE PODNOSI ZAHTEV?

Vi koji imate manje od 20 godina i u nameri ste da započnete srednjoškolsko obrazovanje, trebate popuniti i poslati CSN-ov obrazac 4144 "Ansökan om grundläggande rätt till svenskt studiestöd – studiehjälp" (Zahtev za osnovno pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje – đačku novčanu pomoć).

Vi koji želite podneti zahtev za novčana sredstva za školovanje trebate popuniti i poslati CSN-ov obrazac 4145 "Personuppgifter för dig som är utländsk medborgare" (Lični podaci o vama koji ste strani državljanin), kao i zahtev za novčana sredstva za školovanje.

Obrazac možete naručiti na web-sajtu www.csn.se.

KOLIKO DUGO VAŽI REŠENJE?

Rešenje doneto prema švedskim odredbama važi po pravilu dok god živite u Švedskoj. Važnost rešenja prestaje ako ste odsutni iz Švedske duže od šest meseci.

Rešenje doneto u skladu sa pravom EU važi po pravilu najviše za jednu školsku godinu.

DETALJNIJE INFORMACIJE

Detaljnije informacije o đačkoj novčanoj pomoći i novčanim sredstvima za školovanje naći ćete na www.csn.se pod naslovom "Blivande studerande".

Ako želite da razgovarate sa službenikom CSN-a, možete nas nazvati na telefon 0771- 276 000, svakog radnog dana od 8.00 do 16.30. časova.

Zemlje članice EU:

Belgija, Bugarska, Kipar, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Letonija, Litvanija, Luksemburg, Malta, Holandija, Poljska, Portugalija, Rumunija, Slovačka, Slovenija, Španija, Velika Britanija, Češka, Nemačka, Mađarska i Austrija.

Zemlje članice EEA:

Norveška, Island, Lihtenštajn. Kada se radi o slobodnom kretanju, Švajcarska je takođe obuhvaćena pravom EU.